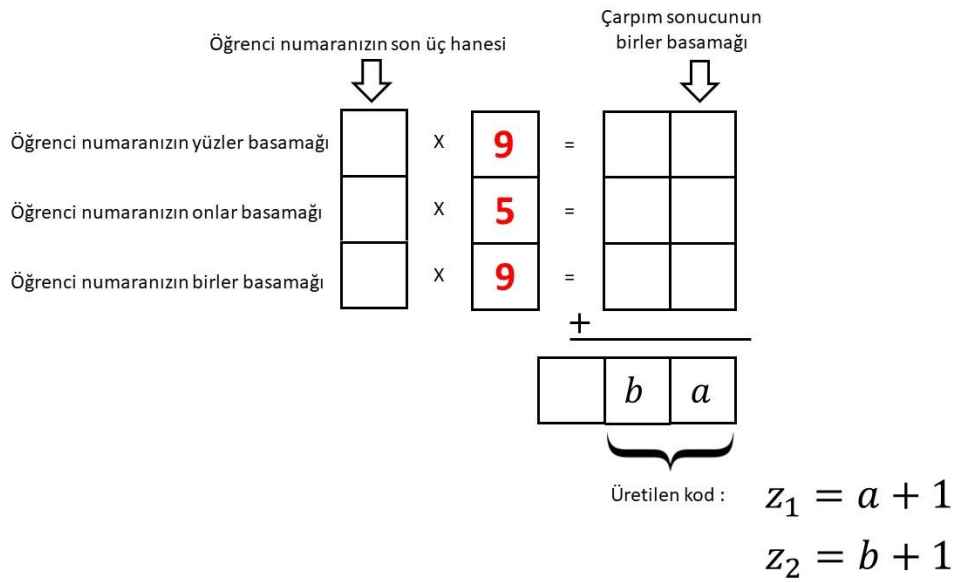

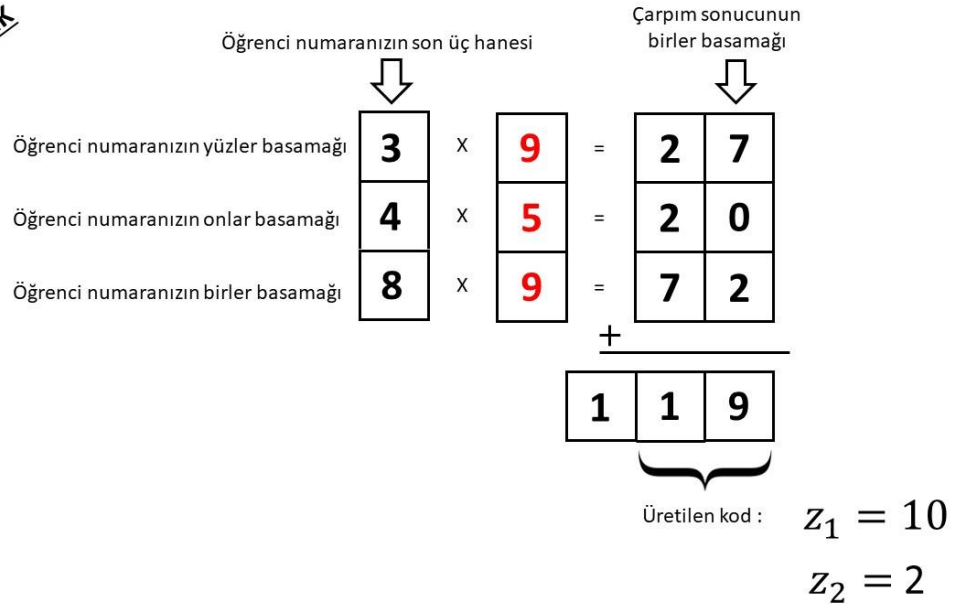
KON 317 Otomatik Kontrol Sistemleri - Soru 1:

Bu soruya ilişkin cevabınızı ninova üzerinden yüklemek için toplam 45 dk süreniz vardır. Her cevap kağıdında isminizin ve imzanızın bulunması şarttır. Aşağıda belirtildiği şekliyle üreteceğiniz koda göre çözeceğiniz soru ve parametresi belirlenecektir. **Kod üretirken hata yapmanız durumunda çözümünüz geçersiz sayılacaktır.** Başarılar dilerim.

Öğrenci numaranızın son 3 hanesinden Z_1 ve Z_2 kodlarını üretmeniz gerekiyor.

ÖRNEK

$z_1 = 1$ ise şu soruyu çözün:

Şekil 1’de yay sabiti K_1 olan burulma yayıyla duvara bağlanmış J eylemsizlikli r yarıçaplı silindir şeklinde bir blok D viskoz sönümlenmesinin etkisi altında ve kendi eksenini etrafında dönel hareket yapmaktadır. Bu silindirin etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen bir ip viskoz sönümlendirici ve yay üzerinden M kütleli bir bloğa bağlıdır. Bu bloğa dışarıdan $f(t)$ kuvveti uygulanmaktadır. Sorudaki parametreler öğrenci numaranıza bağlı olarak şu şekilde verilmiştir:

$$r = z_2$$

$$K_1 = 2z_2$$

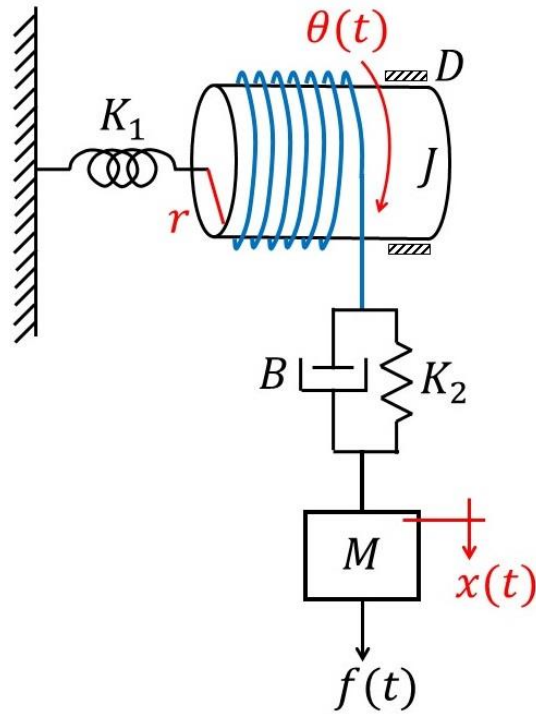
$$K_2 = 3z_2$$

$$B = 4z_2$$

$$D = 5z_2$$

$$J = z_2$$

$$M = z_2$$

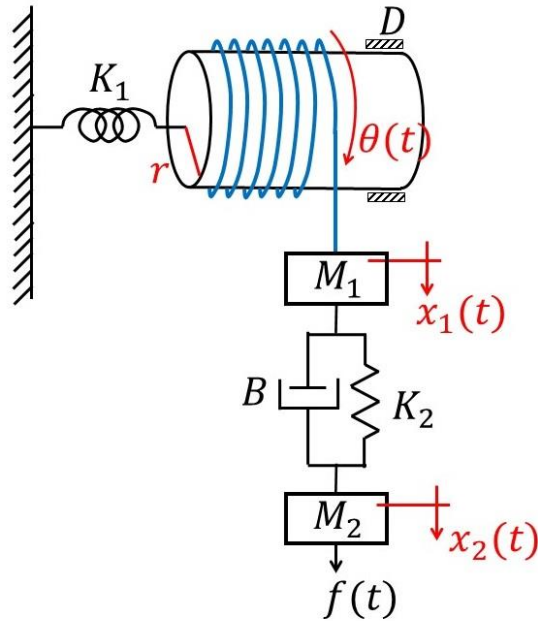
Şekil 1

- Serbest cisim diyagramlarını çiziniz.
- Denge denklemlerini elde ediniz.
- $F(s)$ kuvveti giriş ve $X(s)$ konumu çıkış olacak şekilde transfer fonksiyonunu elde ediniz.
- $f(t)$ kuvveti birim basamak fonksiyonu olursa, ağırlık kuvvetinin etkisini de dikkate alarak $x(t)$ konumunun zaman sonsuza gittiğinde alacağı değeri bulunuz.
- Durum uzayı modelini elde ediniz.

$z_1 = 2$ ise şu soruyu çözün:

Şekil 2’de yay sabiti K_1 olan burulma yayıyla duvara bağlanmış eylemsizliği ihmal edilen r yarıçaplı silindir şeklinde bir blok D viskoz sönümlenmesinin etkisi altında ve kendi eksenini etrafında dönel hareket yapmaktadır. Bu silindirin etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen bir ip, kütlesi M_1 olan bir bloğa bağlıdır. Bu bloğun viskoz sönümlendirici ve yay üzerinden bağlı olduğu M_2 kütleli bloğa dışarıdan $f(t)$ kuvveti uygulanmaktadır. Sorudaki parametreler öğrenci numaranıza bağlı olarak şu şekilde verilmiştir:

$$\begin{aligned} r &= z_2 \\ K_1 &= 2z_2 \\ K_2 &= 3z_2 \\ B &= 4z_2 \\ D &= 5z_2 \\ M_1 &= z_2 \\ M_2 &= z_2 \end{aligned}$$

Şekil 2

- Serbest cisim diyagramlarını çiziniz.
- Denge denklemlerini elde ediniz.
- $F(s)$ kuvveti giriş ve $X_2(s)$ konumu çıkış olacak şekilde transfer fonksiyonunu elde ediniz.
- $f(t)$ kuvveti birim basamak fonksiyonu olursa, ağırlık kuvvetlerinin etkisini de dikkate alarak $x_2(t)$ konumunun zaman sonsuza gittiğinde alacağı değeri bulunuz.
- Durum uzayı modelini elde ediniz.

$z_1 = 3$ ise şu soruyu çözün:

Şekil 3’de yay sabiti K_3 olan burulma yayıyla bağlanmış, eylemsizliği ihmal edilen r yarıçaplı silindir şeklinde bir blok, D viskoz sönümlenmesinin etkisi altında ve kendi eksenini etrafında dönel hareket yapmaktadır. Bu silindirin etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen bir ip, kütlesi M_1 olan bir bloğa bağlıdır ve bu bloğa dışarıdan $f(t)$ kuvveti uygulanmaktadır. Kütlesi M_2 olan diğer blok ise her iki ucundan viskoz sönümlendirici ve yayla birlikte M_1 kütleli bloğa bağlıdır. Sorudaki parametreler öğrenci numaranıza bağlı olarak şu şekilde verilmiştir:

$$r = z_2$$

$$K_1 = 2z_2$$

$$K_2 = 3z_2$$

$$K_3 = 4z_2$$

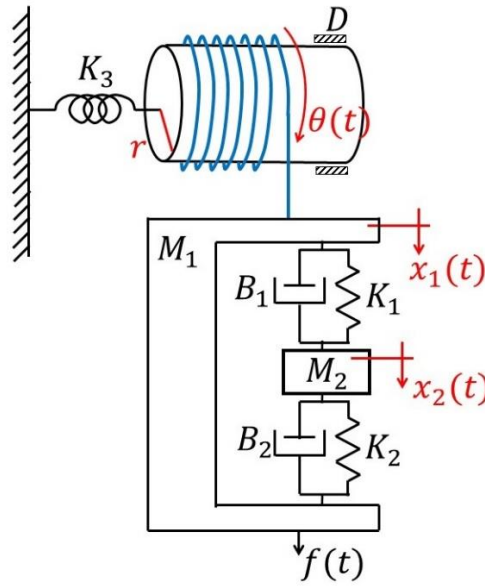
$$B_1 = 2z_2$$

$$B_2 = 3z_2$$

$$D = 4z_2$$

$$M_1 = z_2$$

$$M_2 = z_2$$

Şekil 3

- Serbest cisim diyagramlarını çiziniz.
- Denge denklemlerini elde ediniz.
- $F(s)$ kuvveti giriş ve $X_2(s)$ konumu çıkış olacak şekilde transfer fonksiyonunu elde ediniz.
- $f(t)$ kuvveti birim basamak fonksiyonu olursa, ağırlık kuvvetlerinin etkisini de dikkate alarak $x_2(t)$ konumunun zaman sonsuza gittiğinde alacağı değeri bulunuz.
- Durum uzayı modelini elde ediniz.

$z_1 = 4$ ise şu soruyu çözün:

Şekil 4’de eylemsizliği ihmal edilen r yarıçaplı silindir şeklinde bir blok D viskoz sönümlenmesinin etkisi altında ve kendi ekseninde dönel hareket yapmaktadır. Bu silindirin etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen bir ip, viskoz sönümlendirici ve yay ile birlikte Şekil 4’te gözüktüğü gibi M_1 ve M_2 kütleli bloklara bağlıdır. M_2 kütleli bloğa dışarıdan $f(t)$ kuvveti uygulanmaktadır. Sorudaki parametreler öğrenci numaranıza bağlı olarak şu şekilde verilmiştir:

$$r = z_2$$

$$K_1 = 2z_2$$

$$K_2 = 3z_2$$

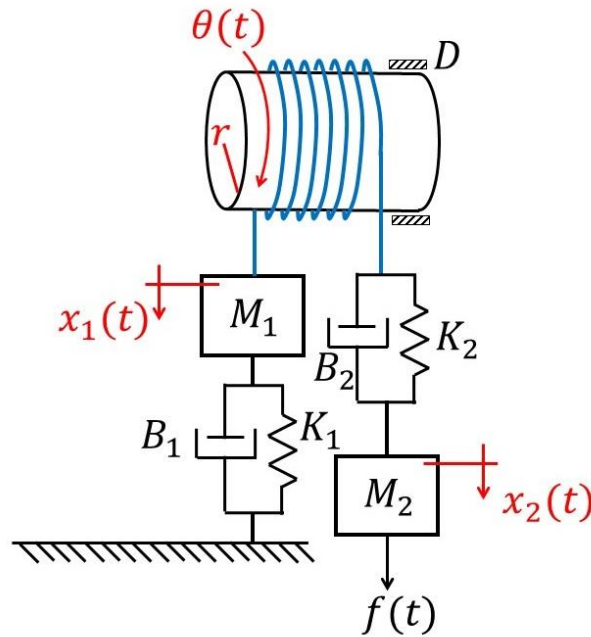
$$B_1 = 2z_2$$

$$B_2 = 3z_2$$

$$D = 4z_2$$

$$M_1 = z_2$$

$$M_2 = z_2$$

Şekil 4

- Serbest cisim diyagramlarını çizin.
- Denge denklemlerini elde ediniz.
- $F(s)$ kuvveti giriş ve $X_2(s)$ konumu çıkış olacak şekilde transfer fonksiyonunu elde ediniz.
- $f(t)$ kuvveti birim basamak fonksiyonu olursa, ağırlık kuvvetlerinin etkisini de dikkate alarak $x_2(t)$ konumunun zaman sonsuza gittiğinde alacağı değeri bulunuz.
- Durum uzayı modelini elde ediniz.

$z_1 = 5$ ise şu soruyu çözün:

Şekil 5’de eylemsizlikleri ihmal edilen r_1 ve r_2 yarıçaplı silindir şeklinde iki blok D_1 ve D_2 viskoz sönümlenmesinin etkisi altında ve kendi eksenleri etrafında dönel hareket yapmaktadırlar. Bu silindirlerin etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen iplere M_1 ve M_2 kütleli bloklar bağlıdır. Ayrıca bu iki silindir birbirlerine dişli sayıları N_1 ve N_2 olan dişli sistemiyle bağlantılıdır. M_2 kütleli bloğa dışarıdan $f(t)$ kuvveti uygulanmaktadır. Sorudaki parametreler öğrenci numaranıza bağlı olarak şu şekilde verilmiştir:

$$r_1 = 2z_2$$

$$r__2 = z_2$$

$$\frac{N_1}{N_2} = 3z_2$$

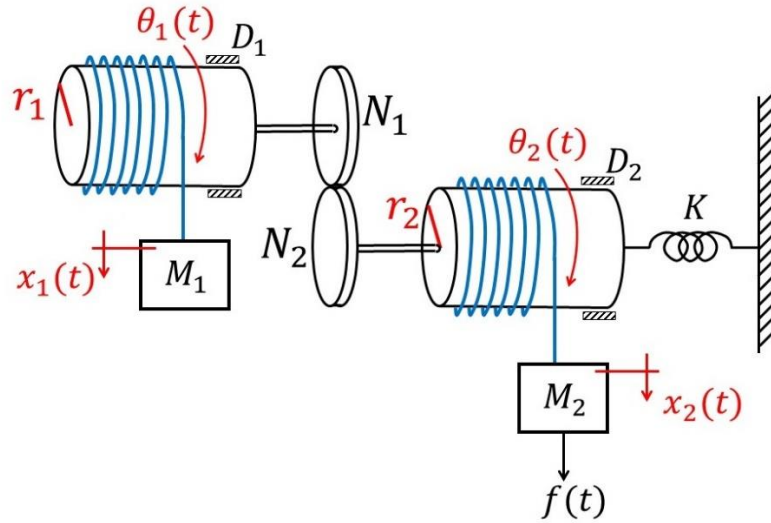
$$D_1 = 2z_2$$

$$D_2 = 3z_2$$

$$K = 4z_2$$

$$M_1 = z_2$$

$$M_2 = z_2$$

Şekil 5

- Serbest cisim diyagramlarını çiziniz.
- Denge denklemlerini elde ediniz.
- $F(s)$ kuvveti giriş ve $X_2(s)$ konumu çıkış olacak şekilde transfer fonksiyonunu elde ediniz.
- $f(t)$ kuvveti birim basamak fonksiyonu olursa, ağırlık kuvvetlerinin etkisini de dikkate alarak $x_2(t)$ konumunun zaman sonsuza gittiğinde alacağı değeri bulunuz.
- Durum uzayı modelini elde ediniz.

$z_1 = 6$ ise şu soruyu çözün:

Şekil 6'da eylemsizlikleri ihmal edilen r_1 ve r_2 yarıçaplı silindir şeklinde iki blok kendi eksenleri etrafında dönel hareket yapmaktadırlar. Bu silindirlerin etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen iplere M_1 ve M_2 kütleli bloklar bağlıdır. Ayrıca bu iki silindir birbirlerine dişli sayıları N_1 ve N_2 olan dişli sistemiyle bağlantılıdır. M_2 kütleli bloğa dışarıdan $f(t)$ kuvveti uygulanmaktadır. Sorudaki parametreler öğrenci numaranıza bağlı olarak şu şekilde verilmiştir:

$$r_1 = 2z_2$$

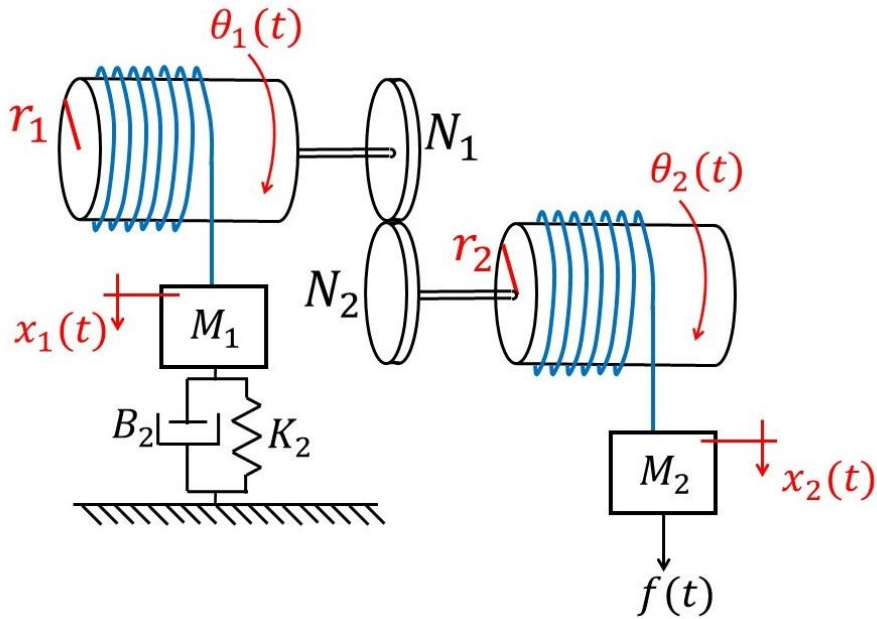
$$r_2 = z_2$$

$$\frac{N_1}{N_2} = 2z_2$$

$$K = 4z_2$$

$$M_1 = z_2$$

$$M_2 = z_2$$

Şekil 6

- Serbest cisim diyagramlarını çiziniz.
- Denge denklemlerini elde ediniz.
- $F(s)$ kuvveti giriş ve $X_2(s)$ konumu çıkış olacak şekilde transfer fonksiyonunu elde ediniz.
- $f(t)$ kuvveti birim basamak fonksiyonu olursa, ağırlık kuvvetlerinin etkisini de dikkate alarak $x_2(t)$ konumunun zaman sonsuza gittiğinde alacağı değeri bulunuz.
- Durum uzayı modelini elde ediniz.

$z_1 = 7$ ise şu soruyu çözün:

Şekil 7’de yarıçapı r_1 olan silindir şeklindeki bloğun eylemsizliği J olarak verilmiştir. Bu silindir, etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen bir ip ile tavana viskoz sönümlendirici ve yay üzerinden bağlıdır. Yarıçapı r_2 olan silindir şeklindeki diğer bloğun eylemsizliği ihmal edilmiştir. Bu iki blok kendi eksenleri etrafında dönel hareket yapmaktadırlar. Yarıçapı r_2 olan silindir, etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen bir ip ile dışarıdan $f(t)$ kuvveti uygulanan M kütleli bloğa bağlıdır. Şekilde verilen iki silindir birbirlerine dişli sayıları N_1 ve N_2 olan dişli sistemiyle bağlantılıdır. Sorudaki parametreler öğrenci numaranıza bağlı olarak şu şekilde verilmiştir:

$$r_1 = 2z_2$$

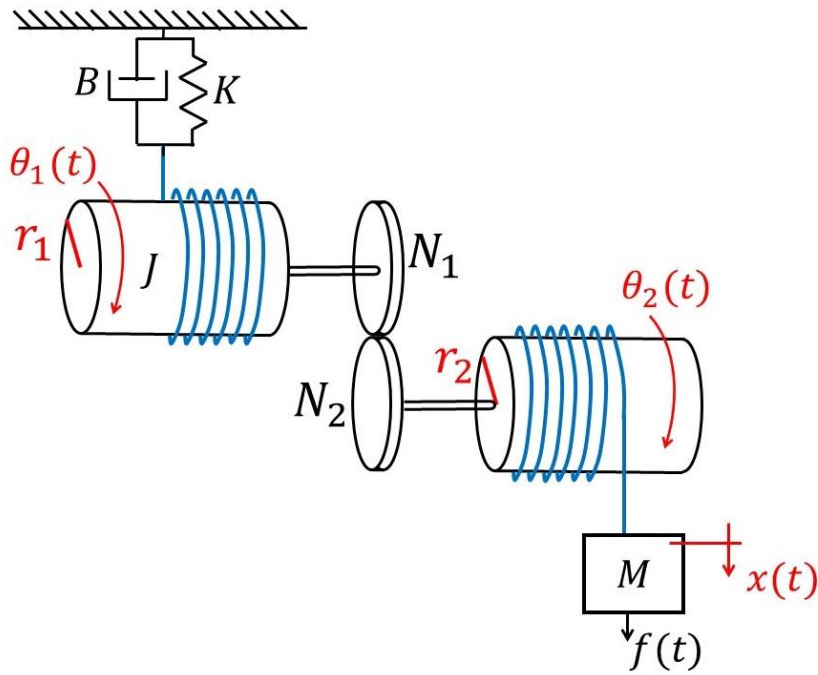
$$r_2 = z_2$$

$$\frac{N_1}{N_2} = 2z_2$$

$$K = 4z_2$$

$$B = 3z_2$$

$$M = z_2$$

Şekil 7

- Serbest cisim diyagramlarını çiziniz.
- Denge denklemlerini elde ediniz.
- $F(s)$ kuvveti giriş ve $X(s)$ konumu çıkış olacak şekilde transfer fonksiyonunu elde ediniz.
- $f(t)$ kuvveti birim basamak fonksiyonu olursa, ağırlık kuvvetinin etkisini de dikkate alarak $x(t)$ konumunun zaman sonsuza gittiğinde alacağı değeri bulunuz.
- Durum uzayı modelini elde ediniz.

$z_1 = 8$ ise şu soruyu çözün:

Şekil 8’de eylemsizlikleri J_1 ve J_2 ve yarıçapları da r_1 ve r_2 olan silindir şeklinde iki blok kendi eksenleri etrafında dönel hareket yapmaktadırlar. Bu silindirler, etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen iplerle viskoz sönümlendirici ve yay üzerinden duvara bağlıdır. Ayrıca bu iki silindir birbirlerine dişli sayıları N_1 ve N_2 olan dişli sistemiyle de bağlantılıdır. Yarıçapı r_1 olan silindire dışarıdan $\tau(t)$ momenti uygulanmaktadır. Sorudaki parametreler öğrenci numaranıza bağlı olarak şu şekilde verilmiştir:

$$r_1 = 2z_2$$

$$r_2 = z_2$$

$$\frac{N_1}{N_2} = 2z_2$$

$$B_1 = 2z_2$$

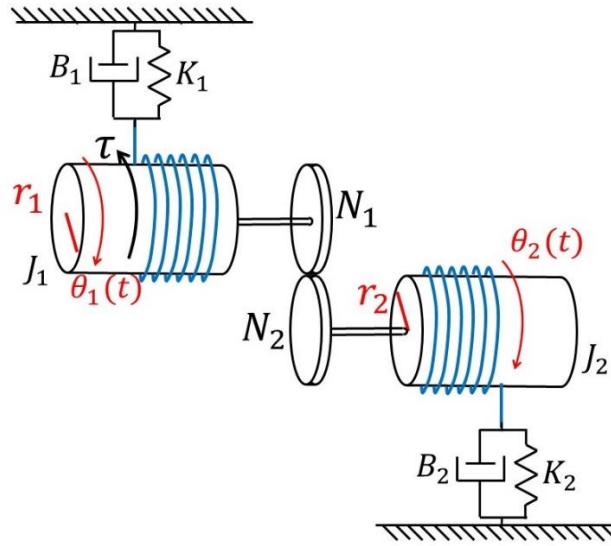
$$K_1 = 3z_2$$

$$B_2 = 2z_2$$

$$K_2 = 3z_2$$

$$J_1 = z_2$$

$$J_2 = z_2$$

Şekil 8

- Serbest cisim diyagramlarını çiziniz.
- Denge denklemlerini elde ediniz.
- $\tau(s)$ momenti giriş ve $\theta_2(s)$ konumu çıkış olacak şekilde transfer fonksiyonunu elde ediniz.
- $\tau(t)$ momenti birim basamak fonksiyonu olursa, $\theta_2(t)$ konumunun zaman sonsuza gittiğinde alacağı değeri bulunuz.
- Durum uzayı modelini elde ediniz.

$z_1 = 9$ ise şu soruyu çözün:

Şekil 9'da yay sabiti K_3 olan burulma yayıyla duvara bağlanmış J eylemsizlikli r yarıçaplı silindir şeklinde bir blok D viskoz sönümlenmesinin etkisi altında ve kendi eksenini etrafında dönel hareket yapmaktadır. Bu silindirin etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen bir ip viskoz sönümlendirici ve yayla birlikte M kütleli bir bloğa bağlıdır. Bu blok da yine viskoz sönümlendirici ve yayla zemine bağlıdır. Silindire dışarıdan $\tau(t)$ momenti uygulanmaktadır. Sorudaki parametreler öğrenci numaranıza bağlı olarak şu şekilde verilmiştir:

$$r = 2z_2$$

$$K_1 = 2z_2$$

$$K_2 = 3z_2$$

$$K_3 = 3z_2$$

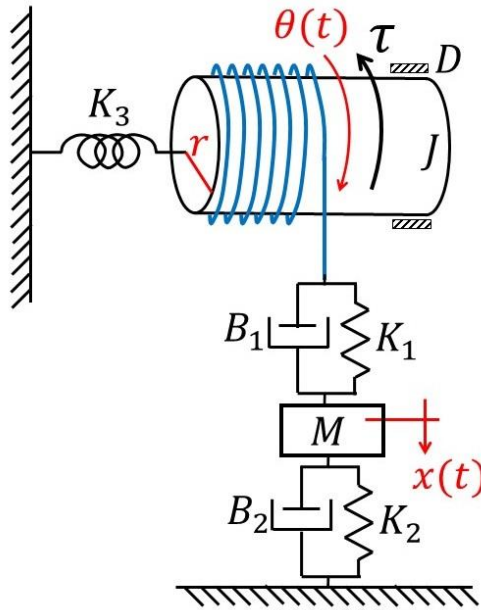
$$B_1 = 2z_2$$

$$B_2 = 3z_2$$

$$D = 4z_2$$

$$J = z_2$$

$$M = z_2$$

Şekil 9

- Serbest cisim diyagramlarını çiziniz.
- Denge denklemlerini elde ediniz.
- $\tau(s)$ momenti giriş ve $X(s)$ konumu çıkış olacak şekilde transfer fonksiyonunu elde ediniz
- $\tau(t)$ momenti birim basamak fonksiyonu olursa ağırlık kuvvetinin etkisini de dikkate alarak $x(t)$ konumunun zaman sonsuza gittiğinde alacağı değeri bulunuz.
- Durum uzayı modelini elde ediniz.

$z_1 = 10$ ise şu soruyu çözün:

Şekil 10'da yarıçapları da r_1 , r_2 ve r_3 olan silindir şeklinde üç blok kendi eksenleri etrafında dönel hareket yapmaktadırlar. Yarıçapı r_1 ve r_2 olan silindirlerin eylemsizlikleri J_1 ve J_2 olarak verilmiştir. Bu silindirlerin etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen iplerle viskoz sönümlendirici ve yay üzerinden duvara bağlıdır. Yarıçapı r_3 olan silindirin eylemsizliği ihmal edilmiştir ve etrafına sıkıca dolanmış kütlesi ve kalınlığı ihmal edilen ipe dışarıdan $f(t)$ kuvveti uygulanmaktadır. Ayrıca bu üç silindir Şekil 10'da görüldüğü gibi birbirlerine dişli sayıları N_1 , N_2 ve N_3 olan dişli sistemiyle de bağlantılıdır. Sorudaki parametreler öğrenci numaranıza bağlı olarak şu şekilde verilmiştir:

$$r_1 = 2z_2$$

$$r_2 = z_2$$

$$r_3 = z_2$$

$$\frac{N_1}{N_2} = 2z_2$$

$$\frac{N_2}{N_3} = 3z_2$$

$$B_1 = 2z_2$$

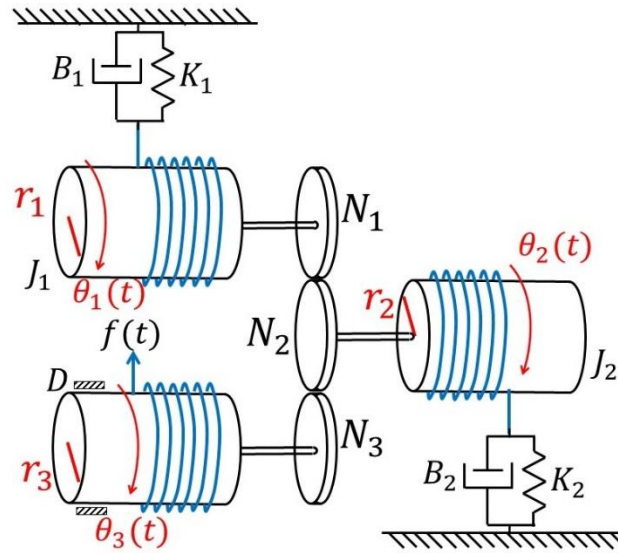
$$K_1 = 3z_2$$

$$B_2 = 2z_2$$

$$K_2 = 3z_2$$

$$J_1 = z_2$$

$$J_2 = z_2$$

Şekil 10

- Serbest cisim diyagramlarını çiziniz.
- Denge denklemlerini elde ediniz.
- $F(s)$ kuvveti giriş ve $\theta_2(s)$ konumu çıkış olacak şekilde transfer fonksiyonunu elde ediniz.
- $f(t)$ kuvveti birim basamak fonksiyonu olursa, $\theta_2(t)$ konumunun zaman sonsuza gittiğinde alacağı değeri bulunuz.
- Durum uzayı modelini elde ediniz.